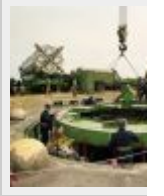




Директорка Інституту демографії та соціальних досліджень: "Трудових мігрантів нам не вникнути. Але"



"Бекон", "Котик" і "Клітор". Як позивний бійця ЗСУ з'являється, змінюється і стає другим іменем



До річниці підписання Лісабонського протоколу: ціна ядерної капітуляції України

НАША ІСТОРІЯ | ВС, 2026-05-24 08:30

Версія для печати



23 травня 1992 року міністри закордонних справ України, Білорусі, Казахстану та РФ, а також держсекретар США в Лісабоні підписали Протокол до Договору між США та СРСР про скорочення і обмеження стратегічних наступальних озброєнь (СТАРТ-1).

Згідно зі Статтею 1 документу «Республіка Білорусь, Республіка Казахстан, Російська Федерація та Україна як держави- правонаступники колишнього СРСР беруть на себе зобов'язання СРСР згідно з Договором СТАРТ-1». Отже, чотири нові власники спадщини Радянського Союзу сумарно повинні були скоротити 36% носіїв та 42% боєзарядів, що підпадали під умови Договору СТАРТ-1. Та попри такі чіткі формулювання Лісабонського протоколу, виконавча влада України в темі ядерного роззброєння рухалася за зовсім іншими сценаріями написаними поза межами нашої держави.

НОВИ

07:0

20:0

19:0

18:0

16:0

15:1

14:1

12:0

10:0

09:0

ПІДПІ

НОВИ

РЕКЛ.

Ще за два тижні до Лісабону (7 травня 1992 року) президент України Леонід Кравчук раптом пише президенту США Джорджу Бушу листа із зобов'язаннями, які український парламент ніколи не визначав. А саме – скоротити не частину, а всю українську ядерну зброю і зробити це упродовж семирічного періоду.

Одразу ж після підписання протоколу у Лісабоні **міністр закордонних справ України Анатолій Зленко** також виступив з не менш дивною заявою, у якій обіцяє, що «Україна забезпечить знищення всієї ядерної зброї», а не лише частини, як то передбачено Протоколом. Це по-перше.

Читайте також: **Як Україна добровільно озброїла Росію, а сама роззброїлась**

По-друге, МЗС визначає «статус України, як держави, яка не володіє ядерною зброєю та... добровільно відмовляється від свого права на володіння ядерною зброєю. При цьому право володіння ядерною зброєю колишнього СРСР з прямо вираженої згоди України... залишено лише за РФ».

Нагадаю, що ще у жовтні 1991 року Верховна Рада ухвалила Закон «Про підприємства, установи та організації союзного підпорядкування розташовані на території України», який чітко визначив: все на території України, є власністю України. Згідно з Конституцією, від імені народу діє лише один орган влади – Верховна Рада України, яка й уповноважена ухвалювати рішення про володіння майном на своїй суверенній території. Передачу РФ права володіння своєю ядерною зброєю український парламент ніколи не розглядав і не ухвалював.

Але дивні заяви міністра Зленка у той день у Лісабоні на цьому не завершувались. Вже у наступному пункті МЗС заперечив сам себе: «Україна не може визнати якогось особливого статусу за РФ щодо договорів, власності чи зобов'язань колишнього СРСР...».



Військовослужбовці ЗС України готують до утилізації балістичну ракету SS-19 (УР-100Н) на базі в смт Вакулечук Житомирської області, 24 грудня 1997

Здача ядерного арсеналу. Єдиний центр прийняття рішень?

Чому в заяві міністра Зленка після підписання Лісабонського протоколу, що визнав Україну власником третього ядерного потенціалу світу, з'явилися такі нікчемні з юридичної точки зору формулювання, дає відповідь інша заява, зроблена від імені РФ Міністром закордонних справ Андреем Козиревим.

По-перше, «РФ исходит из того, что по истечении семилетнего периода после вступления Договора СТАРТ-1... на территории Украины не будет ни ядерных боезарядов, ни стратегических средств их доставки».

По-друге, Україна повинна приєднатися до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї (ДНЯЗ)... «в качестве государства – участника, не обладающего ядерным оружием».

По-третє, «Россия как государство–продолжатель СССР является участником ДНЯО, действует как депозитарий этого Договора», тобто всю ядерну зброю СРСР забирає собі.

Порівняння ключових тез двох заяв українського та російського міністрів закордонних справ свідчить про єдиний центр напрацювання цих текстів. І немає жодних підстав думати, що він був у Києві.

Саме з Лісабона почала все більше проявлятися дивна практика – дії МЗС у ядерній тематиці майже завжди суперечили тому, що ухвалювала Верховна Рада. Це по-своєму відзначила у своїй публікації 1993 року Financial Times: «Міністри оборони та закордонних справ продовжують підтримувати виведення ядерних озброєнь... Українські законодавці почали голосувати більш автономно і не піддаються контролю з боку Леоніда Кравчука».

На підтвердження такого висновку український парламент відхилив у червні 1993 року пропозицію президента Кравчука одночасно ратифікувати Договір СТАРТ-1 та приєднатися до ДНЯЗ як без'ядерна країна.

Читайте також: **Як обрізали крила: знищення та продаж росії стратегічних бомбардувальників — як це було (репортаж із Полтави)**

А вже 18 листопада 1993 року парламент України, ратифікуючи Договір про скорочення наступальних стратегічних озброєнь (СТАРТ-1) та Лісабонський протокол, чітко визначив:

Пункт 1. «...все майно розташованих на території України стратегічних і тактичних ядерних сил, включаючи ядерні боезаряди є державною власністю України».

Пункт 3. «Україна ставши власником ядерної зброї успадкованої нею від колишнього СРСР, здійснює адміністративне управління стратегічними ядерними силами на своїй території».

Пункт 5. «Україна як держава-власник ядерної зброї йтиме до без'ядерного статусу і позбуватиметься поетапно розташованої на її території ядерної зброї за умови одержання нею надійних гарантій своєї національної безпеки».

Пункт 6. «...знищенню підлягають 36% носіїв і 42% боезарядів. Це не виключає можливостей знищення додаткових носіїв та боезарядів за процедурами, які можуть бути визначені Україною».

Окрім цього, абсолютною більшістю (254 голоси) депутати відмовилися розглядати одночасну ратифікацію Договору СТАРТ-1 та приєднання до ДНЯЗ як без'ядерна держава. Пізніше це рішення Верховної Ради президент Кравчук назвав «найбільшою політичною помилкою».

Але найцинічніше з приводу ратифікації парламентом України договору СТАРТ-1 висловився уряд РФ. Він назвав це рішення «надругательством над важними міжнародними документами, базовые положение которых были фактически перечеркнуты украинскими законодателями». Москва заявила також, що «решение украинского парламента... не может быть признано на том основании, что содержащиеся в нем оговорки искажают цели этого договора».

Проте, яких «правильних» рішень Верховна Рада хотіла бачити Москва українці

дізнались досить швидко. Вже 14 січня 1994 року в Москві президенти США, РФ та України підписали Тристоронню заяву. У ній було повністю дезавуєвано український Закон про ратифікацію СТАРТ та реалізовано те, про що заявляв міністр закордонних справ РФ Козирєв 23 травня 1992 року у Лісабоні. А саме: «Всі ядерні боєзаряди будуть вивезені з території України до Росії...Україна забезпечуватиме знищення всієї ядерної зброї, включаючи стратегічні наступальні озброєння... протягом семирічного періоду».

Читайте також: **Обеззброєння України: Союзники дають нам зброю, якої раніше намагалися позбавити за нашої ж участі**

Позбулися швидше, ніж планували



Проте і цей семирічний період вивезення всієї ядерної зброї з України, який погодив президент Кравчук усупереч рішенням парламенту, не задовольнив Кремль.

1 червня 1996 року останній ешелон з приблизно 200 ядерними боєголовками стратегічної зброї назавжди залишив територію України. І це відбулось не за сім років, а лише за півтора після обміну ратифікаційними грамотами в Будапешті (05.12.94) та вступом в силу Договору СТАРТ-1.

Загалом з березня 1994 року по червень 1996 року з території України до РФ вивезено близько 2000 ядерних боєприпасів стратегічних комплексів. З урахуванням тактичної зброї, на російську територію з 1992 року було переміщено біля 5000 ядерних боєзарядів.


А Україна лишилася практично наодинці з усіма проблемами пов'язаними з фінансуванням та ліквідацією третього ядерного потенціалу світу, а також вирішенням соціальних проблем військовослужбовців 43-ї ракетної армії, що була остаточно розформована аж у серпні 2002 року.

Саме такий шлях ядерного роззброєння, який реалізувало українське МЗС з президентом Кравчуком, і обумовив нинішню широкомасштабну агресію РФ проти України...

—
Юрій Костенко, опубліковано у виданні «Главком»

Читайте також:

- Як Україна передала Росії стратегічні бомбардувальники, які зараз знищують ракетами українські міста?
- Хто зрадив Україну під час підписання "Будапештського меморандуму"?
- Як Україна добровільно озброїла Росію, а сама роззброїлась
- Ми востаннє звертаємося до Будапештського меморандуму - промова Президента України у Мюнхені
- 25 років Будапештському меморандуму: що насправді обіцяли Україні
- Як Захід та Україна повелися на фальшиве російське миролубство
- Декілька слів про Будапештський меморандум - нам є до чого апелювати
- Ще раз про Будапештський меморандум: настав час повернути Україні зброю
- Знайшлись списки серійних номерів ракет які Україна передала РФ, тепер ці номери знаходять на уламках після обстрілів
- Чому та хто змусив Україну роззброїти свою армію?

 Поширити 0

Читайте «Аргумент» в [Facebook](#) и [Twitter](#)

Если вы заметили ошибку, выделите ее мышкой и нажмите **Ctrl+Enter**.

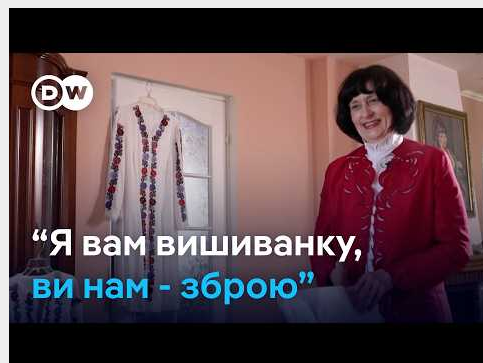
Коментарі

ВІДЕО

Таємний курорт для «міндічів»: "любі друзі" Зеленського закопали мільйони доларів в Карпатах?



Як українські вишиванки стають відомими на весь світ



З
Є

© 2011 «АРГУМЕНТ»

Републікація матеріалів: для інтернет-видань обов'язковим є пряме гіперпосилання, для друкованих видань – за запитом електронну пошту. **Посилання або гіперпосилання повинні бути розташовані при використанні тексту - на початку використовуваної інформації, при використанні графічної інформації - безпосередньо під об'єктом запозичення.** кожному разі використання вставляти гіперпосилання на головну сторінку сайту **argumentua.com** та на сторінку розміщене використання матеріалів не допускається зміна оригінального тексту. Скорочення або перекомпонування частин матеріалу не призводить до спотворення його сенсу.

Редакція не несе відповідальності за достовірність рекламних оголошень, розміщених на сайті, а також за вміст веб-сайтів,

Контакт: **uargumentum@gmail.com**